

Departamentul de Ecologie

„... Comisia Europeană a concluzionat că România va trebui să acorde o prioritate mai mare problemelor de mediu, să implementeze strategii și programe de lucru axate pe integrarea ecologică, să sporească resursele de finanțare în mod semnificativ și să dezvolte capacitatea sa administrativă. S-a estimat ca în cazul adoptării acestor măsuri, o transpunere totală a legislației europene poate fi atinsă pe termen mediu sau lung. Opinia menționează de asemenea că respectarea legislației necesită o investiție susținută de nivel ridicat, ceea ce poate fi atins doar pe termen foarte lung.

Între timp, România a transpus o parte considerabilă a legislației, dar nu a dezvoltat resursele administrative sau financiare pentru implementarea acesteia. Aceasta înseamnă că România este încă departe de respectarea legislației europene în privința mediului.”

Raportul pe țară al Uniunii Europene privind România, 2002, capitolul Ecologie

Departamentul de Ecologie al LPE și-a propus să desfășoare proiecte prin care să pună bazele sale de date la dispoziția organizațiilor neguvernamentale care doresc să mobilizeze masele largi în vederea ocrotirii mediului și a naturii. Întrucât natura Spațiului Carpatin nu poate fi ocrotită pe plan local, ci numai în context regional, încă din anul 1990 Liga Pro Europa a încheiat un acord de colaborare cu Tisza Klub (Szolnok) din Ungaria, pentru cercetarea în comun a mediului râurilor transfrontaliere afluate Tisei. Studiul ecologic al bazinelor fluviale a ținut cont de specificul așezărilor din Bazinul Carpatic, localităților înșirate de-a lungul râurilor, populația locală folosind resursele naturale ale acestor meleaguri. Prin înregistrarea stării ecologice de moment și alcătuirea bazelor de date primare, am dorit să formăm un punct de plecare pentru studii de lungă durată, de tip „monitoring”, care să permită aprecierea tendințelor de modificare atât pentru valorile naturale, cât și ale mediului uman, inclusiv pentru folosirea durabilă a resurselor naturale.

Cercetarea acestor bazine acvatice a fost realizată de specialiști ai mai multor domenii: geologi, geografi, pedologi, chimiști, botaniști, zoologi, ecologi invitați de Liga PRO EUROPA și Tisza Klub Szolnok din țările pe teritoriul cărora s-a realizat proiectul: România, Ungaria, Ucraina și Slovacia.

În perioada anilor 1990-2002 au fost realizate următoarele proiecte majore:

- 1991 - Studiul stării ecologice a râului Mureș;
- 1992 - Studiul stării ecologice a râului Someș;
- 1994 - Studiul stării ecologice a râurilor Crișul Alb și Crișul Negru;
- 1995 - Studiul stării ecologice a râurilor Crișul Repede și Barcău;
- 1995 - Studiul stării ecologice a râului Tisa superioară;
- 1996 - Studiul stării ecologice a râului Someș;
- 1997 - Studiul biodiversității lacurilor de pe Cîmpia Transilvaniei și Mureșul superior;
- 1999 - Studiul stării ecologice a râurilor din bazinul Bodrog (Latorț, Ung, Ondava și Latorța).

Rezultatele studiilor au fost prezentate cu ocazia conferințelor publice din Tîrgu-Mureș (1995, râul Mureș), Satu Mare (1996, râul Someș), Sovata (1997, bazinul Crișului), la care au fost invitați reprezentanții ministerelor de resort și parlamentari din comisiile de protecție a mediului din România și Ungaria, consilieri locali din localități riverane, autorități cu activități în domeniul ecologiei. În anul 2002 s-a organizat Forumul ecologic internațional „Rîurile să curgă libere și curate”.

Studenti participanti la proiectele de cercetare ecologică

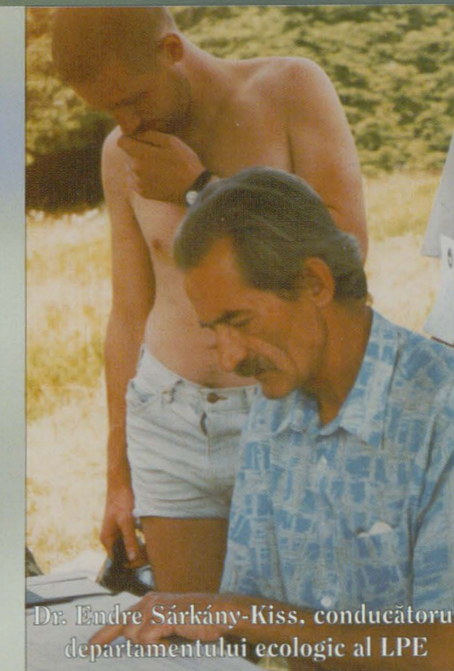
La desfășurarea acestor proiecte au participat specialiști de marcă din domeniul ecologiei, cum ar fi: dr. Harka Ákosfalusi; acad. dr. Petru M. Bănărescu, dr. Magdolna Cs. Bereczky, prof. dr. Constantin Drăgulescu, dr. Nicolae Gâldean, dr. Vladimir Kricsfalusi, dr. Nicolae Mihăilescu, dr. Andrij Mihály, dr. András Sztító, dr. Katalin Zsuga și alții.

La realizarea acestor proiecte, Liga PRO EUROPA și TISZA KLUB Szolnok au mai colaborat cu: Focus Eco Center (Tîrgu-Mureș), Reflex (Győr, Ungaria), Rhododenfron Eco Club (Tîrgu-Mureș), Ruthenia Ecological Club (Ujgorod, Ucraina), Societatea Ecologică din Maramureș (Baia Mare), Tisa Klub (Kanija, Iugoslavia), Upper Tisa Foundation (Nyíregyháza, Ungaria), Water and People (Košice, Slovacia), WWF, șa.

Proiectele menționate au fost finanțate de Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (Budapesta); Fundația Heinrich Böll (Germania); Hungarian Water Fund (Ungaria); Friedrich Naumann Foundation (Germania); Ramsar Small Grants Fund for Wetland Conservation and Wise Use (Elveția); Ministry of Environment and Regional Policy (Ungaria); Freedom House/National Forum Foundation (Ungaria); Regional Environmental Center, National Office (România), Ecumenical Association of Churches in Romania, AIDROM (România), Ch. St. Mott Foundation (SUA).

Prin programele de editare au fost valorificate cercetările efectuate pe râurile transfrontaliere. Această activitate a urmat două direcții: editarea în limba engleză a bazelor de date complete și interpretarea acestor rezultate în publicații bilingve (română și maghiară) cu scopul popularizării. Au fost editate următoarele volume:

- Hamar, J. & Sárkány-Kiss, A. (editors) 1995, **The Maros/Mureș River Valley**. A study of the geography, hydrobiology and ecology of the river and its environment. TISCIA monograph series, Szolnok - Szeged - Tîrgu Mureș, pp. 257.
- Sárkány-Kiss, A. & Hamar, J. (editors) 1997, **The Criș/Körös Rivers' Valleys**. A study of the geography, hydrobiology and ecology of the river and its environment. TISCIA monograph series, Published by Tisza Klub & Liga Pro Europa, Szolnok - Szeged - Tîrgu Mureș, pp. 397.
- Sárkány-Kiss, A. & Hamar, J. (editors) 1999, **The Someș/Szamos River Valley**. A study of the geography, hydrobiology and ecology of the river and its environment. TISCIA monograph series, Published by Tisza Klub & Liga Pro Europa, Szolnok - Szeged - Tîrgu Mureș, pp. 349.
- Hamar, J. & Sárkány-Kiss, A. (editors) 1999, **The Upper Tisa Valley**. Preparatory proposal for Ramsar site designation and an ecological background Hungarian, Romanian, Slovakian and Ukrainian co-operation. TISCIA monograph series, Published by Tisza Klub & Liga Pro Europa, Szeged, pp. 502.
- Sárkány-Kiss Endre, Hamar József, Sîrbu Ioan 1997, **Starea ecologică a râului Mureș/ A Maros folyó ökológiai állapota**. FLUVII CARPATORUM, Ed. Tisza Klub & Liga Pro Europa, Szolnok - Tîrgu Mureș, pp. 194.
- Sárkány-Kiss Endre, Sîrbu Ioan, Kalivoda Béla (redactori) 1999, **A Körös-medence folyóvölgyeinek természeti állapota/Starea naturală a văilor din Bazinul Crișurilor**. FLUVII CARPATORUM, Ed. Tisza Klub & Liga Pro Europa, Szolnok - Tîrgu Mureș, pp. 295.

Dr. Endre Sárkány-Kiss, conducătorul departamentului ecologic al LPE

„Riurile pot fi înțelese cu adevărat numai dacă ele sînt studiate de la izvoare și pînă la vărsare. Acest gen de abordare, la care se adaugă și curiozitatea firească, au fost mobilurile care ne-au călăuzit și pe noi, cînd, în anul 1991, am început cercetarea râului Mureș. Ni s-a părut firesc, dar și important din punct de vedere profesional, ca echipa multidisciplinară, internațională, formată din cercetători, specialiști și profesori să examineze râul de-a lungul acestuia. Principiile noastre de bază, pe care le-am urmat în demersul nostru, au fost: profesionalismul, deschiderea și colaborarea de factură apolitică.”

HAMAR József, președinte al TISZA Klub, Szolnok (Ungaria)

„Dorința noastră este să facem cunoscută starea naturii și a mediului uman, a locuitorilor din așezările înșiruite ca mărgelele pe văile râurilor Bazinului Carpatic. Nu este de ajuns să ne plîngem, să criticăm situațiile nefaste, ci trebuie să evaluăm și individual dacă raportul nostru cu mediul natural, de care aparținem, este unul corect: cu toții sîntem răspunzători de distrugerea valorilor naturale. Acolo unde supraviețuirea animalelor sau a plantelor este amenințată, nici omul nu se va bucura de o altă soartă. În noile democrații, pe cale de a se consolida în țările noastre, cetățenii, pe lîngă drepturi, au și obligații. Convingerea noastră este că locuitorii acestui spațiu, atît de încercat, vor ști în scurt timp să trăiască cu drepturile lor democratice și vor fi capabili să descopere acea forță care se ascunde în solidaritatea umană. Nu este suficientă voința de a face ceva, trebuie să știm ce, cu ce scop și cum trebuie să schimbăm lucrurile ca activitatea umană să nu se întoarcă împotriva acelei naturi, a cărei parte organică este și omul. Trebuie să investigăm modalitățile unei gospodării durabile, protejînd mediul și conservînd valorile naturale încă existente, iar, acolo unde se mai poate, trebuie refăcută starea naturală sau cea apropiată de aceasta, pe baza unor proiecte de reabilitare sau reconstrucție, fundamentate științific. Sîntem ferm convinși că natura trebuie ocrotită nu împotriva omului, ci împreună cu el.”

SÁRKÁNY-KISS Endre, membru al Consiliului de Coordonare al Ligii PRO EUROPA

„Sper că acest proiect va fi un bun exemplu pentru multe popoare din întreaga Europă, ca o încîntătoare cooperare dintre două țări vecine. Sînt convinși că baza de date astfel creată va fi larg folosită, atît de organizații guvernamentale și neguvernamentale cît și de medii științifice.”

Dr. TARDY János, secretar de stat, Ministerul Protecției Mediului și Politicilor Regionale, Ungaria

„Proiectul Mureș/Maros a avut un succes extraordinar; bogat în informații cu privire la situația biologică a râului, colectate doar într-un singur an de cercetări. Continuarea acestor studii este necesară, pentru a obține mai multe date [...] extindse și asupra confluențelor.”

Acad. dr. Petru M. BĂNĂRESCU

„Ce știm azi despre Mureș și biotopul acestui râu? Ceea ce un tînăr naturalist trebuie să cunoască, este cuprins integral în cartea de excepție, apărută în 1997, editată de Tisza Klub din Szolnok și Liga Pro Europa din Tîrgu-Mureș.”

KISS SZÉKELY Zoltán

Coordonator: Sárkány-Kiss Endre

Liga Pro Europa • Departamentul Ecologic
Piața Trandafirilor nr. 5. et. III., 4300 Tîrgu-Mureș, România
tel/fax: +40-265-250.182; 250.183
e-mail: office@proeuropa.ro
<https://biblioteca-digitala.ro>